

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεών τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEOs (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.000 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.340. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται μία (1) επιπλέον ερώτηση που αφορά σημαντικό θέμα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current Status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

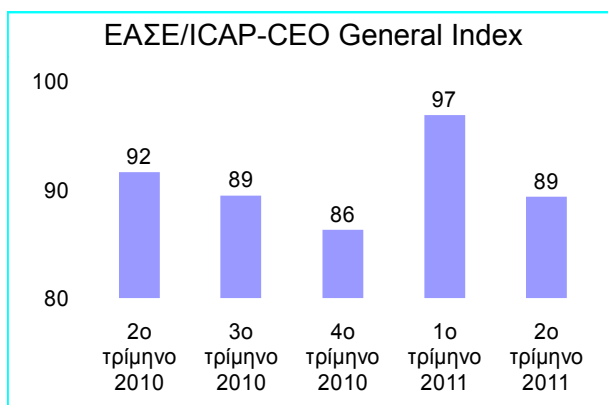
Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat, το Α.Ε.Π. των 17 χωρών της ευρωζώνης και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε το 1^ο τρίμηνο του 2011 σημείωσε άνοδο κατά 0,8% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2010 ο ρυθμός μεταβολής του Α.Ε.Π. παρουσίασε αύξηση κατά 2,5% για την ευρωζώνη και την ΕΕ(27). Στις Η.Π.Α. ο ρυθμός ανάπτυξης το πρώτο τρίμηνο του 2011 (έναντι του προηγούμενου τριμήνου) ανήλθε σε 0,5%, ενώ στην Ιαπωνία καταγράφηκε μείωση 0,9%. Η υψηλότερη ανάπτυξη καταγράφηκε στη Λιθουανία (+3,5%) και ακολούθησαν η Γερμανία (+1,5%) και η Γαλλία, το Βέλγιο, η Αυστρία, η Πολωνία, η Σλοβακία με +1,0%. Μείωση καταγράφηκε στην Πορτογαλία (-0,7%) και τη Δανία (-0,5%). ενώ στην Ελλάδα σημειώθηκε αύξηση κατά 0,2%³.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της EUROSTAT, το 2011 για τις χώρες της ευρωζώνης ο ρυθμός μεταβολής του Α.Ε.Π. θα διαμορφωθεί σε 1,6% και το 2012 σε 1,8%. Στις Η.Π.Α., η ανάπτυξη για το 2011 προβλέπεται σε 2,6% και το 2012 σε 2,7%⁴. Για την Ελλάδα, σύμφωνα με το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής, ο ρυθμός μεταβολής το 2011 θα διαμορφωθεί σε (-3,5%), ενώ το 2012 θα επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης (+0,8%)⁵.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁶ για την ευρωζώνη σημείωσε πτώση από 1,43 τον Μάρτιο του 2011 σε 0,92 τον Ιούνιο. Η μείωση του δείκτη για τέσσερις συνεχόμενους μήνες πιθανόν να υποδηλώνει ότι η ευρωζώνη έχει εισέλθει σε φάση χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο του 2011.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το δεύτερο τρίμηνο του 2011 διαμορφώθηκε στις 89 μονάδες σημειώνοντας πτώση έναντι του προηγούμενου τριμήνου. Ο δείκτης επηρεάστηκε αρνητικά από την αβεβαιότητα για την εξυπηρέτηση των τρεχουσών δανειακών αναγκών της χώρας, που συνοδεύτηκε με επιδείνωση του εσωτερικού πολιτικού κλίματος κατά την διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους επιχείρησης δείχνει ότι ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος σημείωσε μεγαλύτερη

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 8 June 2011.

³ ΕΛ.ΣΤΑΤ. Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, 9/6/2011.

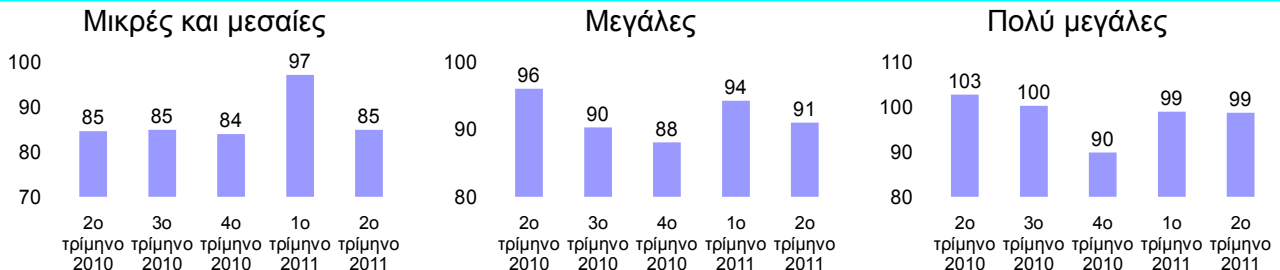
⁴ European Commission, Statistical Annex of European Economy, Spring 2011.

⁵ Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, Ιούνιος 2011.

⁶ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, June 2011.

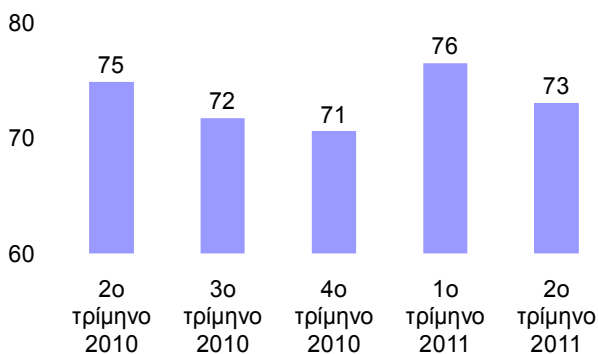
μείωση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις έναντι των μεγάλων, ενώ στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις παρέμεινε σταθερός.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

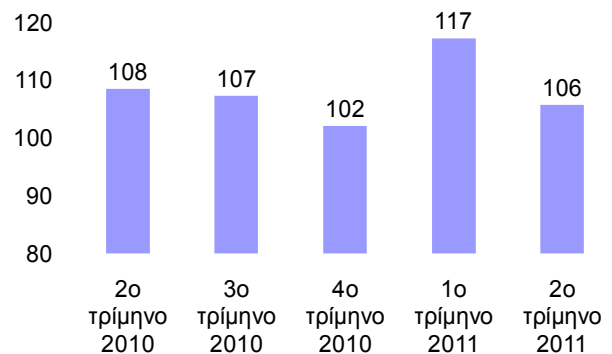

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current Status Index) σημείωσε κάμψη σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά αρκετά υψηλότερη ήταν η πτώση του δείκτη προσδοκιών στις 106 μονάδες.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current Status Index

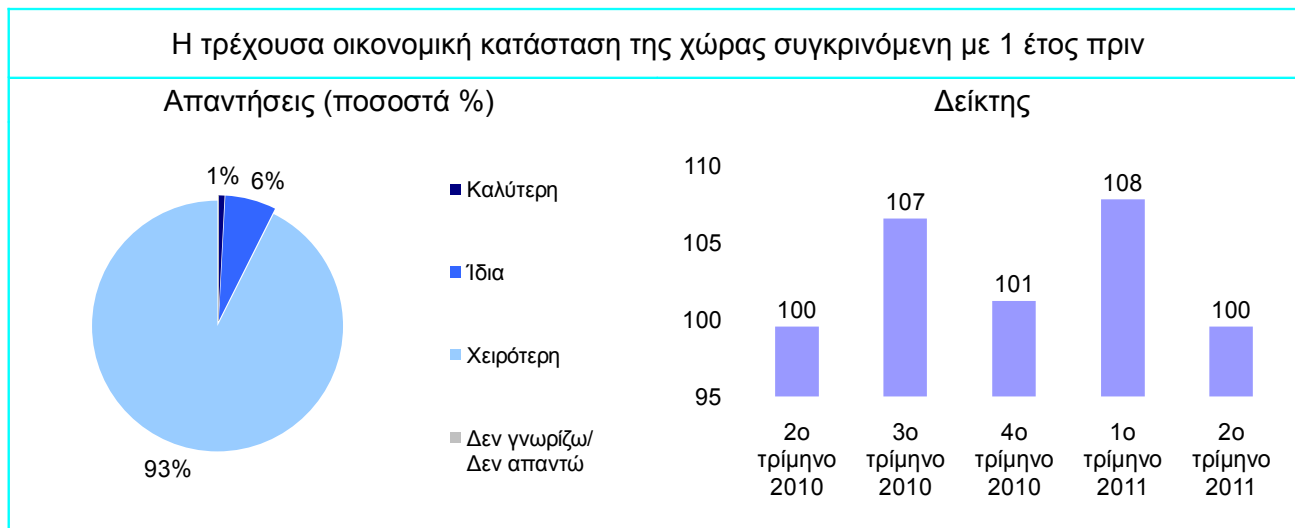

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

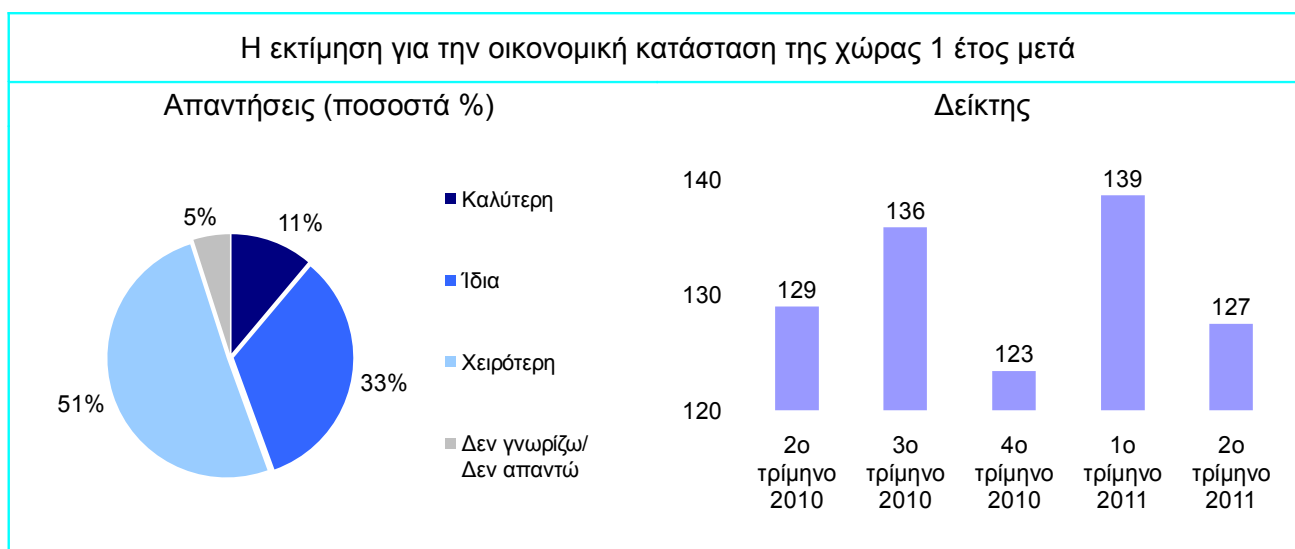

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Ιουνίου 2011

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης σημείωσε πτώση στις 100 μονάδες και επανήλθε στα επίπεδα του 2^{ου} τριμήνου 2010. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας είναι δυσμενέστερη αυξήθηκε σε 93% έναντι 86% το προηγούμενο τρίμηνο.

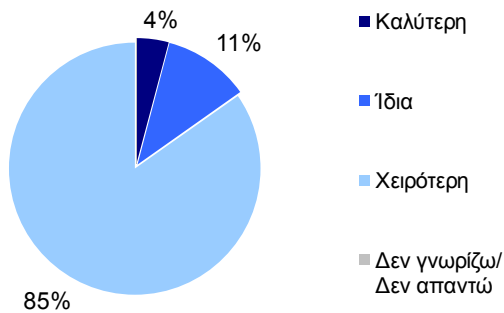
Ανάλογη είναι η απαισιοδοξία των CEOs για την οικονομική κατάσταση της χώρας ένα έτος μετά, που αποτυπώνεται σε μείωση του δείκτη στις 127 μονάδες. Ωστόσο, ο δείκτης για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις παρέμεινε σταθερός έναντι κάμψης στους λοιπούς τομείς, ενώ οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται έναντι των υπολοίπων εκφράζοντας συγκρατημένη αισιοδοξία για το επόμενο έτος γεγονός που αποτυπώνεται στον δείκτη με μικρή αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

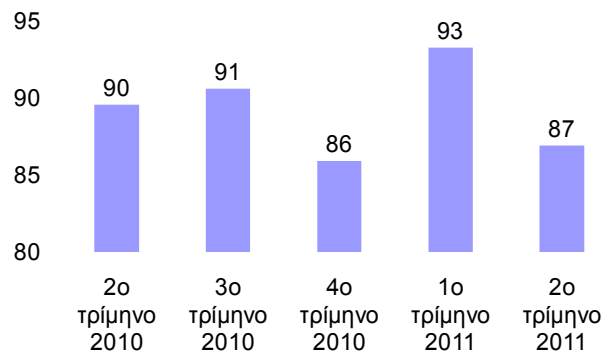
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 87 μονάδες. Ο δείκτης των εμπορικών επιχειρήσεων παρουσίασε οριακή άνοδο.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

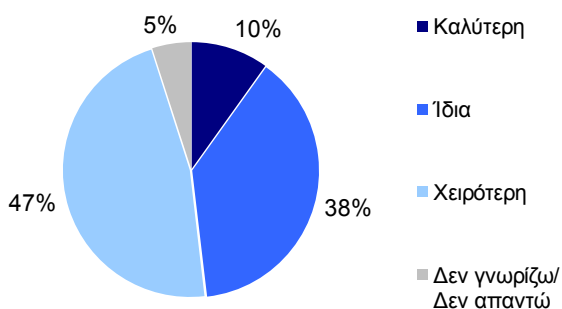
Δείκτης

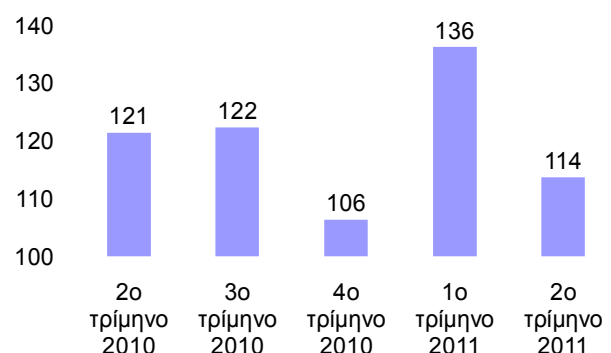
Σημαντική είναι η επιδείνωση στις προσδοκίες των CEOs για την πορεία του κλάδου τους ένα έτος μετά, με πτώση του δείκτη στις 114 μονάδες. Παρά το κλίμα απαισιοδοξίας, σημειώνεται ότι το 17% των CEOs πολύ μεγάλων επιχειρήσεων θεωρούν ότι οι συνθήκες στον κλάδο τους θα είναι καλύτερες το επόμενο έτος.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

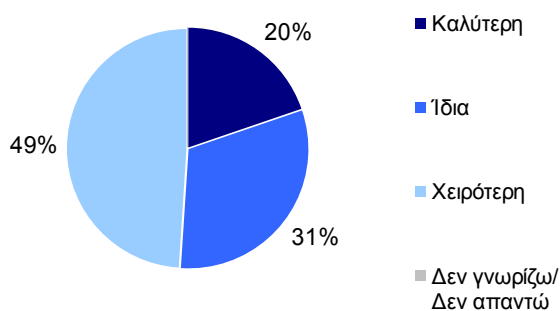
Δείκτης

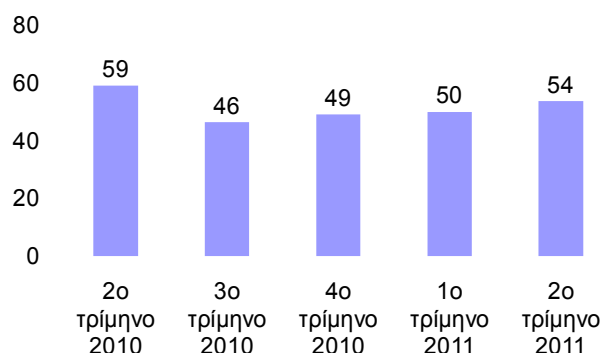
Παρά το απαισιόδοξο κλίμα που καταγράφεται το πρώτο τρίμηνο του 2011 για την πορεία της χώρας και των κλάδων δραστηριοποίησης, οι CEOs αξιολογούν θετικά την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων που διοικούν, που αποτυπώνεται στην άνοδο του δείκτη στις 54 μονάδες έναντι 50 του προηγούμενου τριμήνου. Σημειώνεται ότι περισσότερο αισιόδοξοι εμφανίζονται οι CEOs των υπηρεσιών και των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρείας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

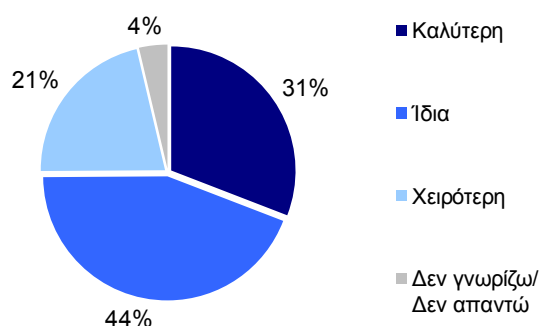
Δείκτης

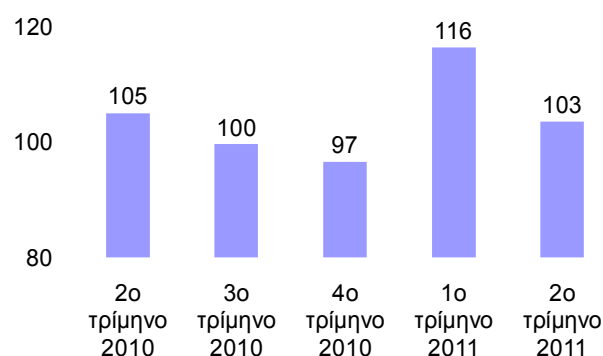
Αντίθετα, οι προσδοκίες των CEOs για το επόμενο έτος είναι αρνητικές. Ο δείκτης σημείωσε πτώση στις 103 μονάδες έναντι 116 το προηγούμενο τρίμηνο. Ωστόσο, το 41% των CEOs πολύ μεγάλων επιχειρήσεων εμφανίζονται αισιόδοξοι και πιστεύουν ότι η οικονομική κατάσταση της εταιρείας που διοικούν θα είναι καλύτερη το επόμενο έτος.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

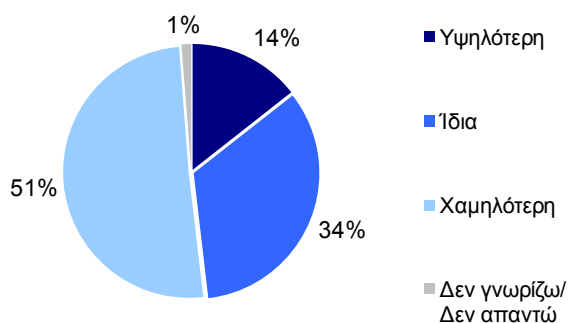
Δείκτης

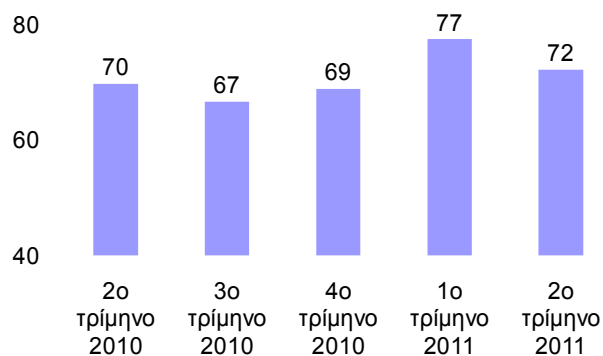
Ο δείκτης τρεχουσών επενδύσεων παγίου κεφαλαίου έναντι του προηγούμενου έτους, μετά από δύο συνεχόμενα τρίμηνα ανοδικής πορείας, σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 72 μονάδες. Εμφανίζονται, ωστόσο, σημαντικές κλαδικές διαφοροποιήσεις, με τη βιομηχανία να παρουσιάζει αύξηση του δείκτη, έναντι μείωσης στο εμπόριο και τις υπηρεσίες.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

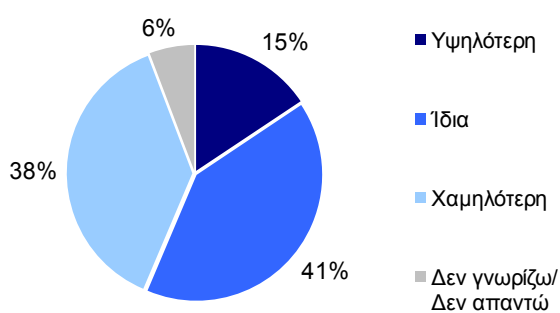
Δείκτης

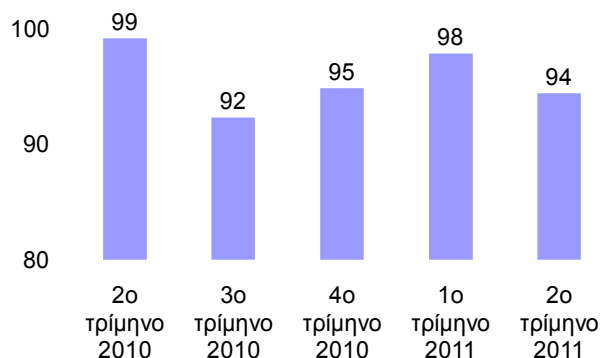
Αρνητικές είναι οι προσδοκίες για την μελλοντική εξέλιξη των επενδύσεων διαμορφώνοντας τον δείκτη στις 94 μονάδες. Ωστόσο, το 20% των CEOs υπηρεσιών και πολύ μεγάλων επιχειρήσεων δηλώνουν ότι το επόμενο έτος οι επενδύσεις των εταιρειών τους θα είναι αυξημένες, σημειώνοντας άνοδο στους αντίστοιχους δείκτες.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

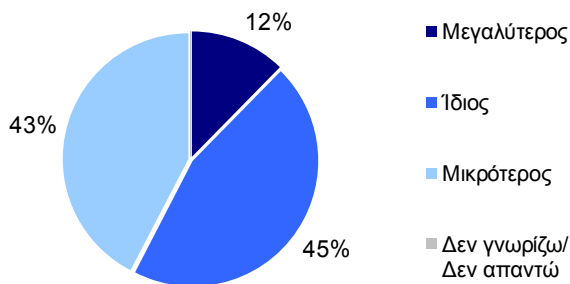
Δείκτης

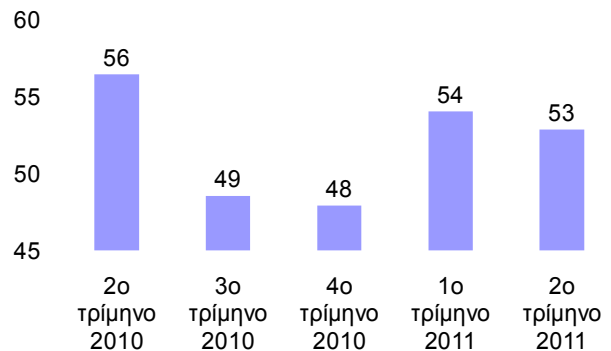
Ο τρέχων δείκτης απασχόλησης παρουσίασε οριακή μείωση και διαμορφώθηκε στις 53 μονάδες, έναντι 54 το προηγούμενο τρίμηνο. Στο 17% των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών αυξήθηκε η απασχόληση σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ βελτίωση της απασχόλησης σημειώθηκε στο 12% των εμπορικών επιχειρήσεων και μόνο στο 5% των βιομηχανιών.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

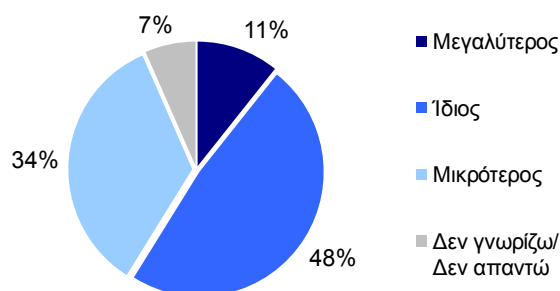
Δείκτης

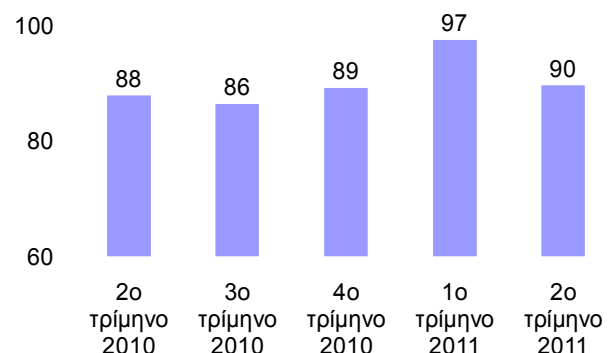
Ο δείκτης προσδοκιών μειώθηκε από 97 μονάδες σε 90. Οι υπηρεσίες διαφοροποιούνται πάλι σε σχέση με τους λοιπούς κλάδους αφού οι CEOs δηλώνουν σε ποσοστό 16% ότι οι επιχειρήσεις τους θα έχουν αυξημένη απασχόληση κατά το επόμενο έτος.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας 1 έτος μετά

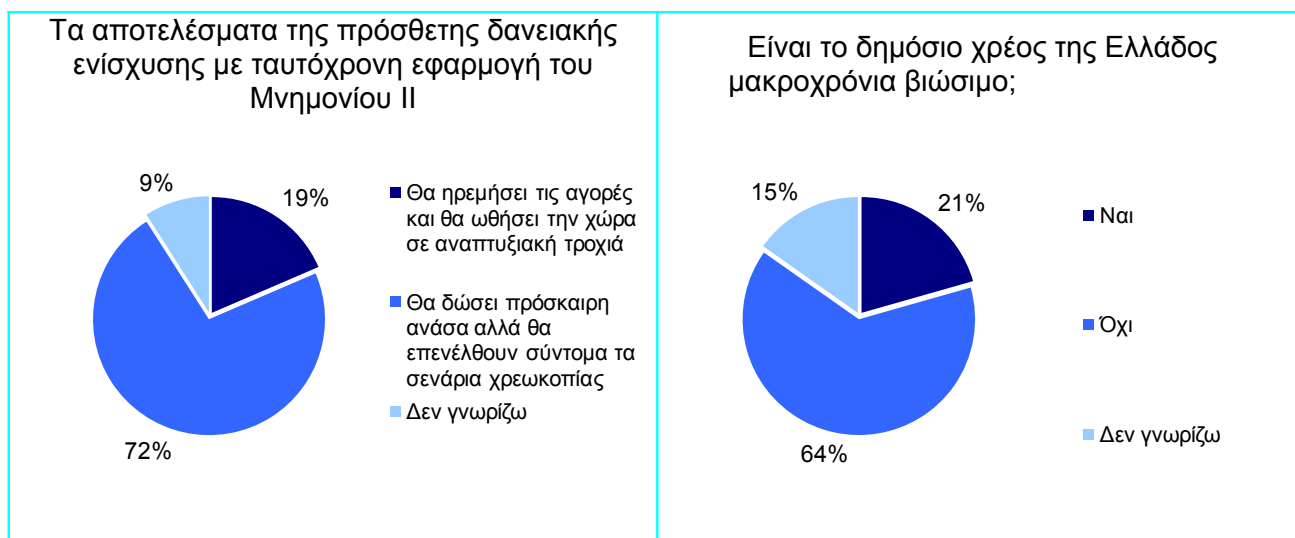
Απαντήσεις (ποσοστά %)

Δείκτης

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η γνώμη τους σχετικά με τα αποτελέσματα της πρόσθετης δανειακής ενίσχυσης ταυτόχρονα με την εφαρμογή του Μνημονίου II, και επιπλέον για την μακροχρόνια βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Πάνω από το 70% των CEOs θεωρούν ότι η πρόσθετη δανειακή ενίσχυση θα δώσει πρόσκαιρη ανάσα, αλλά τα σενάρια χρεοκοπίας θα επανέλθουν σύντομα. Μόνο το 19% των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι θα ηρεμήσει τις αγορές ωθώντας την χώρα σε αναπτυξιακή τροχιά. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 9% των ερωτηθέντων δεν εξέφρασαν γνώμη.

Επιπλέον, το 64% των CEOs πιστεύουν ότι το δημόσιο χρέος της Ελλάδος δεν είναι βιώσιμο μακροχρόνια, ενώ μόνο 1 στους 5 θεωρεί ότι είναι βιώσιμο. Το 15% των ερωτηθέντων δεν εξέφρασε άποψη.